

Sygn. akt: IX GC 1958/16

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 22 lutego 2005 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł przeciwko pozwanemu W. A. o zasądzenie kwoty 23 512,26 zł na podstawie weksla, który w chwili wystawienia był wekslem in blanco.

W dniu 28 kwietnia 2005 r. wydany został przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Została mu nadana klauzula wykonalności.

Powód złożył wniosek o wszczęcie egzekucji w 2014 r. (zawiadomienie – k. 62).

Na jej etapie okazało się, że adres do doręczeń pozwanego wskazany przez powoda jest nieprawidłowy (k. 65) i nie został mu skutecznie doręczony nakaz zapłaty (postanowienie k. 123 – 124).

Po skutecznym doręczeniu nakazu zapłaty i pozwu, pozwany wniósł zarzuty zaskarżając nakaz w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Podniósł, iż wypełnienie weksla nastąpiło niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej. Wskazał, iż dochodzenie należności poprzedzone było postępowaniem z zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, w którym ustalone zostało, iż należności wskazane na fakturach nie stanowią zobowiązań pozwanego, gdyż towar w nich wskazany nigdy nie został zamówiony ani dostarczony pozwanemu, a podpisy na fakturach zostały podrobione. Ponadto podniósł, iż cała należność została spłacona. Wskazał, iż nie istniała żadna podstawa do wypełnienia weksla.

Powód nie złożył odpowiedzi na zarzuty.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Nakaz zapłaty podlegał uchyleniu w całości i powództwo podlegało oddaleniu.

Powód dochodził roszczenia na podstawie weksla wystawionego przez pozwanego, który w chwili wystawienia był wekslem in blanco. Powód pozew oparł tylko na istnieniu zobowiązania wekslowego, nie wskazując żadnych konkretnych faktów dotyczących stosunku podstawowego. Sprawa toczyła się według przepisów o postępowaniu nakazowym (art. 484 § 1 k.p.c. i n.). Pozwany nie kwestionując wystawienia weksla, zakwestionował natomiast istnienie wierzytelności, na którą został on wypełniony. Powyższe stanowi faktycznie zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, albowiem zgodnie z jej treścią było upoważnienie powoda do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu.

W przypadku gdy powód jest równocześnie wierzycielem osobistym (remitentem) wówczas abstrakcyjność zobowiązania wekslowego ulega złagodzeniu. Jeśli zatem dłużnik wekslowy żąda rozliczenia kwoty wpisanej do weksla, wierzyciel nie może odmówić powyższego zasłaniając się abstrakcyjnością zobowiązania wekslowego (tak: m. in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 2 marca 2005 r. I ACa 1413/04). Oczywiście na dłużniku wekslowym ciąży dowód wykazania, że zobowiązanie ze stosunku podstawowego nie istnieje. Aby jednak ów dowód mógł przeprowadzić wierzyciel musi wskazać, co składa się na sumę zadłużenia. W przeciwnym razie pozwany nie może przeprowadzić dowodu niezgodności wypełnienia weksla z deklaracją wekslową zgodnie z art. 10 Prawa wekslowego. Zgodnie z aprobowanym przez sąd orzekającym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., IV CK 362/04 Lex nr 589994 w postępowaniu nakazowym po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty dopuszczalne jest powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącego strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony weksel gwarancyjny.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na przepisy prawa procesowego. Fakt złożenia przez pozwanego zarzutów, w którym kwestionuje wierzytelność, na jaką został wypełniony weksel stanowi podstawę powołania przez powoda

zgodnie z art. 495 § 3 k.p.c. (w brzmieniu z dnia wniesienia pozwu) nowych faktów i dowodów (w tym faktów związanych z podstawą wierzycelności).

Powód nie wskazał żadnej podstawy zobowiązania wpisanego do weksla. Nie złożył też pisma procesowego mimo zobowiązania sądu. Obrona pozwanego tym samym nie do końca mogła być przeprowadzona, albowiem tak do końca nie wiadomo było, co składało się na sumę wekslową.

Pełnomocnik powoda na rozprawie (k. 211) wskazał, iż nie jest w stanie stwierdzić czy w księgach rachunkowych należność widnieje jako nierozliczona. Wskazał, iż skoro mocodawca żąda zapłaty oznacza to, że nie jest nierozliczona.

Mimo braku wskazania podstaw wypełnienia weksla pozwany podjął próbę wykazania nieistnienia stosunku podstawowego.

Nie było w sprawie sporu co do tego, że suma wekslowa miała obejmować cenę sprzedaży materiałów budowlanych. Nie ma też sporu, iż pozwany kupował materiały budowlane od powoda na potrzeby inwestycji w D., w której pozwany był kierownikiem budowy, zaś generalnym wykonawcą firma (...), reprezentowana przez J. S. (zeznania świadków K. K. (1) – k. 210 – 211, zeznania świadka J. S. – k. 253 – 254, przesłuchanie pozwanego – k.221 – 222). Z dokumentów osobowych wynika również (relacje te są ze sobą zbieżne), iż prowadzone było postępowanie karne (z zawiadomienia powoda), w którym byli przesłuchiwanymi świadkowie (K. K. (1), J. S. i pozwany), w toku którego należność za materiały została zapłacona i postępowanie zakończone. Świadek K. zaprzeczył z kolei jakoby postępowanie było prowadzone w zakresie sfalszowania faktur.

Z przeprowadzonych dowodów osobowych wynika nadto, iż mogła być sytuacja, iż za towary pobrane przez pozwanego płaciła firma (...). Jeśli chodzi o relację J. S., to nie wskazał on bliższych szczegółów, zapewne z uwagi na upływ czasu.

Istotną kwestią w sprawie są tu akta postępowania karnego. Przedłożone przez Prokuraturę Rejonową (...) akta 3Ds 1680/07 nie są jednak aktami postępowania, na które powołują się świadkowie i pozwany. W owym postępowaniu postanowieniem z dnia 28 września 2007 r. odmówiono wszczęcia dochodzenia i nie przesłuchiowano świadków (k.21 akt 3Ds 1680/07).

W odpowiedzi na pytanie, czy były prowadzone inne postępowania karne z zawiadomienia powoda przeciwko pozwanemu, Prokuratura wskazała, iż na podstawie danych z Systemu (...) Prokuratorskiej wynika, iż nie stwierdzono innych poza sprawą 3 Ds. 1680/2007 zawiadomień (...) dotyczących W. A. (k. 246).

Z drugiej strony trudno uznać, iż relacje świadków i pozwanego co do zeznawania w postępowaniu przygotowawczym nie odpowiadały prawdzie. Sąd nie dopatrzył się przesłanek wskazujących na uzgodnienie ich zeznań, świadkowie nie znajdują się w bliskich relacjach, nie ma między nimi zażyłości. Fakty te podawali niezależnie od siebie.

Na pewno dla pozwanego łatwiejszą sytuacją dla obrony byłoby wskazanie przez powoda konkretnych podstaw zobowiązania wekslowego – tj. faktur, dostaw itp. Dawałoby to podstawę do konkretnych ustaleń co do tego, kto zaciągnął zobowiązanie, w jakiej dacie, sposobu rozliczenia. Brak twierdzeń w tym zakresie, a nawet zupełna niewiedza powoda co do tego musi obciążać jego, mimo nawet tego, iż w sprawie była szczególna sytuacja, polegająca na tym, iż zarzuty od nakazu zapłaty zostały skutecznie wniesione po 10 lat od wydania nakazu. W. to z tego, iż powód złożył wniosek o wszczęcie egzekucji po 9 latach od wydania nakazu, w toku której okazało się, że nakaz jest nieprawomocny, z uwagi na nieprawidłowy adres pozwanego. Oczywiście wierzyciel nie ma obowiązku kierowania egzekucji niezwłocznie po wydaniu orzeczenia (stwierdzeniu jego prawomocności), ale dopuszczając do takiej zwłoki w dochodzeniu, powinien liczyć się z ryzykiem procesowym, tak jak w niniejszej sprawie. Może okazać się, że doręczenie pozwanemu było nieprawidłowe. Dlatego ewentualne wyzbywanie się dokumentów związanych ze sprawą, czy też nawet informacji co do podstaw długu, obciążać powinno powoda w świetle art. 6 k.c.

Zgodzić się należy z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 czerwca 2016r., I ACa 146/16, L., zgodnie z którym niedopuszczalnym byłoby utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w takiej sytuacji

procesowej, w której powód nie przytoczyłby w pozwie okoliczności uzasadniających roszczenie w płaszczyźnie stosunku pozaweksłowego a po rozpoznaniu zarzutów okazałoby się, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem (np. zabezpieczone weksłowo roszczenie wygasło), zaś przedstawione zostanie przez powoda inne roszczenie niebędące przedmiotem zabezpieczenia weksłowego. W takiej sytuacji nawet jeśli po wniesieniu zarzutów w odpowiedzi na to pismo powód powołałby się na istnienie innego pozaweksłowego stosunku prawnego uzasadniającego ilościowo żądanie pozwu, to powództwo powinno ulec oddaleniu. Powołanie się na treść innego stosunku prawnego niż ten, którego zabezpieczeniu miał służyć podpisany przez pozwanego weksel gwarancyjny, w istocie stanowiłoby przykład niedopuszczalnej (w świetle art. 495 § 2 KPC) zmiany powództwa.

Identyczna sytuacja zdaniem sądu zachodzi, gdy powód w ogóle nie przytacza konkretnych okoliczności stosunku podstawowego, czym uniemożliwia nawet obronę pozwanego.

Wobec braku wykazania podstaw wypełnienia weksla przez powoda, powództwo podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Pozwany w całości wygrał sprawę. Na należne mu od powoda koszty złożyły się opłata sądowa od zarzutów i koszty zastępstwa procesowego według stawki minimalnej na podstawie § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Zarządzenie:

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.